

Familjerättsenheten

Information till föräldrar

Vårdnad

Vårdnad betyder att ha rätt och skyldighet att fatta beslut som rör barnet. Det betyder inte alltid detsamma som att ha barnet i sin vård. Vårdnadshavaren har ansvar för att barnet får den omvårdnad, uppfostran, trygghet, försörjning och utbildning som det har rätt till. Vårdnadshavaren bestämmer i frågor som rör barnet, men i takt med att barn mognar och blir äldre måste man ta hänsyn till barnets egna åsikter.

När föräldrarna inte är gifta med varandra blir mamman ensam vårdnadshavare vid barnets födelse.

Gemensam vårdnad innebär att föräldrarna tillsammans ska fatta beslut i viktiga frågor som rör barnet. När föräldrarna inte bor ihop, ska de gemensamt avgöra var barnet ska bo och hur kontakten med den andre föräldern ska vara. Gemensam vårdnad är inte detsamma som växelvis boende.

Anmälan om gemensam vårdnad kan göras i samband med besöket på familjerättsenheten, då faderskapet/föräldraskapet fastställs. Föräldrarna kan också göra anmälan om gemensam vårdnad direkt till Skatteverket, om vårdnaden inte tidigare har prövats i domstol. Detta kan göras oavsett föräldrarnas medborgarskap.

Barnets namn

Barnets vårdnadshavare väljer vilket förnamn och efternamn barnet ska bära. Anmälan om detta görs till Skatteverket inom tre månader från barnets födelse. Om så inte sker, kommer barnet att bära mammans efternamn. Om föräldrarna har äldre barn tillsammans och har gemensam vårdnad om dem, får det nyfödda barnet automatiskt det efternamn som det senast födda syskonet bär. Närmare upplysningar om namnlagen kan lämnas av familjerättssekreterare.

Sambors inbördes ekonomi

Huvudregeln är att var och en själv sköter sin ekonomi och svarar för sina skulder. En sambo kan inte utan den andres samtycke sälja eller ge bort gemensam bostad eller gemensamma ägodelar.

Vid separation ska det göras en bodelning om en av samborna begär det. I bodelningen ingår endast den gemensamma bostaden och inventarier som införskaffats för gemensam användning. Huvudregeln är att egendomen delas lika efter det att man räknat ifrån skulder. Om den ena sambon behöver bostaden och inventarierna bättre än den andra, kan han eller hon få överta hela hemmet, men ska då ersätta den andre för värdet av det som övertas.

Vid dödsfall har den efterlevande sambon rätt till motsvarande två basbelopp (om egendomen räcker) enligt lagen om allmän försäkring. Övrig egendom ärvs av barn, föräldrar eller syskon i nämnd ordning om inte samborna skrivit testamente.

Varje barn har rätt till ett eget namn, ett medborgarskap och att känna till sitt ursprung. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är och bli omvårdat av dem.

Barnkonventionen artikel 7

Umgänge

Barnet har rätt till umgänge med den förälder det inte bor tillsammans med (Föräldrabalken 6 kap. 15 §). Barn behöver uppleva kärlek och uppskattning från sina föräldrar. I lagen står inte angivet hur umgänget ska se ut. Det är vårdnadshavaren/arna som har ansvar för att ett umgänge sker och planeras på ett sätt som är till barnets bästa. Om det finns risk för att barnet far illa hos umgängesföräldern (till exempel missbruk eller våld) har vårdnadshavaren rätt att minska eller förhindra umgänget.

För små barn är det oftast bäst med ett rätt umgänge efter principen ”lite och ofta”. Om föräldrar inte kan komma överens om umgänget finns möjlighet att kontakta familjerättssekreterare som kan ge information och erbjuda samarbetsamtal.

Avtal om vårdnad, boende och umgänge

Familjerättssekreterare kan genom socialnämndens delegation godkänna avtal som bygger på föräldrarnas överenskommelser och som rör vårdnad, boende och umgänge. Ett sådant avtal är juridiskt bindande. Om föräldrarna inte kommer överens kan tingsrätten fatta beslut i dessa frågor.

Underhållsbidrag och underhållsstöd

Båda föräldrarna ska bidra till barnets försörjning. Den förälder som inte bor tillsammans med barnet gör detta genom att betala underhållsbidrag till den andra föräldern.

Om den underhållsskyldige föräldern inte betalar underhållsbidrag kan boendeföräldern ansöka om underhållsstöd hos Försäkringskassan. Den underhållsskyldige återbetalar då till Försäkringskassan ett belopp som bygger på den senaste taxerade inkomsten. Försäkringskassan kan ge mer information, www.forsakringskassan.se.

I de fall den underhållsskyldige har ekonomisk förmåga att betala mer än ett underhållsstöd, bör underhållsbidraget fastställas genom avtal eller dom. Om den som ska betala underhåll bor utomlands behövs ett avtal eller dom om underhållsbidrag.

Socialkontoret

Socialkontoret i Norrköpings kommun sätter barnens uppväxtvillkor i centrum. Att verka för att stärka människans egna resurser, och värna om en tillvaro som är fri från missbruk och våld är centralt för oss.

Vi samverkar med flera aktörer för att hitta lösningar på individens bekymmer – oavsett hans eller hennes ålder och bakgrund.

Tillsammans vill vi skapa trygghet och god social service för invånarna i Norrköping.

SOCIALKONTORET

Familjerättsenheten

Besöksadress: Vikboplan 13, 602 29 Norrköping

Tfn familjerättssekreterare: 011-15 61 91

www.norrkoping.se

NORRKÖPING